

Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright
Thạc sĩ Chính sách công
Niên khóa 2010-2012
Học kỳ Thu

Đề cương môn học
Luật và chính sách công

Nhóm giảng dạy

Giảng viên:	Phạm Duy Nghĩa	Email: nghiapd@fetp.vnn.vn
Trợ giảng:	Ngô Hoàng Thảo Trang	Email: m1.trangnht@fetp.vnn.vn
Theo dõi lớp:	Đinh Vũ Trang Ngân	Email: ndinh@fetp.vnn.vn

Giờ lên lớp:	Thứ Ba	10:15 – 11:45
	Thứ Năm	10:15 – 11:45
	<i>Thứ Sáu (07/01; 14/01):</i>	<i>13.30 – 17.00</i>

Giờ tiếp học viên:

	Thứ Hai	Thứ Ba	Thứ Tư	Thứ Năm	Thứ Sáu
Phạm Duy Nghĩa		13.30-15.00		13.30-15.00	
Đinh V. T. Ngân		13.30-15.00		13.30-15.00	
Ngô H. T. Trang		13.30-15.30		17.15-18.15	

Tổng quan

Luật pháp là một thể chế xã hội cổ kính như chính lịch sử loài người. Từ Tây Âu, Bắc Mỹ tới Đông Á, nếu minh bạch, bảo đảm tự do cho người dân và ràng buộc trách nhiệm của chính quyền, pháp luật làm cho mọi can thiệp của nhà nước trở nên có thể dự báo trước và đáng tin cậy. Khi ấy luật pháp trở thành một thể chế không thể thiếu giúp xã hội ổn định và phát triển.

Trong hơn hai thập kỷ Đổi mới, pháp luật có một vai trò cực kỳ quan trọng cho các cuộc cải cách ở Việt Nam. Một hệ thống pháp luật ngày càng hoàn thiện đã góp phần tạo ra những đổi thay đáng kể trong đời sống kinh tế, chính trị và xã hội. Hướng tới một chế độ pháp quyền, các chính sách công được xây dựng, ban hành và tổ chức thực hiện với những quy trình ngày càng trở nên công khai, với sự tham gia rộng rãi và tích cực hơn của người dân.

Môn học này thảo luận mối quan hệ giữa pháp luật và chính sách công. Được thiết kế gồm hai phần, phần thứ nhất cung cấp các quan niệm và khung lý thuyết để tìm hiểu chức năng xã hội của luật pháp, tầm quan trọng của pháp luật đối với phát triển, quy trình lập pháp và thảo luận các phương pháp đánh giá chất lượng pháp luật. Phần thứ hai áp dụng khung lý thuyết đó vào một số lĩnh vực pháp luật nền tảng cho nền kinh tế thị trường, bao gồm pháp luật về tài sản, pháp luật về hợp đồng khuyến khích các liên kết tự nguyện theo hàng ngang, pháp luật bảo đảm cho cạnh tranh, kiểm soát độc quyền và pháp luật giải quyết các xung đột, tranh chấp, xác lập công lý và trật tự giữa các chủ thể trên thị trường.

Học viên sẽ được giới thiệu những quan niệm, khung lý thuyết để phân tích và đánh giá hệ thống pháp luật. Qua các lĩnh vực pháp luật minh họa và các thảo luận tình huống, học viên sẽ làm quen dần với các công cụ và kỹ năng đánh giá mối quan hệ giữa chính sách công và hệ thống pháp luật trong những chuyên ngành, lĩnh vực hẹp mà các nhà quản lý công phải đang phải đối mặt.

Mục tiêu của môn học:

Kết thúc môn học này, học viên sẽ có khả năng tốt hơn để:

- Thảo luận về vai trò của hệ thống pháp luật đối với các chính sách công, đặc biệt là góp phần xây dựng một nhà nước mạnh, hiệu năng,
- Nhận biết những quy luật trong quy trình lập pháp và mối quan hệ giữa chính sách công và luật pháp được thể hiện trong quy trình lập pháp,
- Phát triển những quan niệm, phương pháp và kỹ năng cần thiết để đánh giá chất lượng pháp luật trong tương quan với một lĩnh vực chính sách công cụ thể như đảm bảo quyền tài sản cho người dân, tự do khế ước, tự do cạnh tranh, kiến tạo và giúp người dân tiếm cận công lý trong những trường hợp có xung đột lợi ích.

Các yêu cầu đối với môn học:

Học viên được yêu cầu đọc trước các bài đọc, bài giảng, văn bản pháp luật đã được gợi ý, tham gia thảo luận trên lớp và tham gia vào một nhóm nghiên cứu. Việc đánh giá học viên bao gồm 03 phần với tỷ trọng chấm điểm dưới đây, sẽ không có kỳ thi cuối kỳ cho môn học này:

1. Bài tóm tắt các bài đọc hàng tuần (06 bài):	40%
2. Thuyết trình và báo cáo nhóm (03 báo cáo ngắn, 1 báo cáo cuối):	40%
3. Tham gia thảo luận trên lớp:	20%

1) Bài tóm tắt các bài đọc hàng tuần, 40 % tổng số điểm

Sau mỗi tuần học, học viên phải nộp một bản thảo luận không quá 700 từ về những vấn đề nêu trong bài đọc bắt buộc. Bản thảo luận phải được nộp cả bản in (tại hòm thư của lớp trong phòng máy) và bản điện tử (cho Ngô H.T. Trang) trước 8.20 sáng thứ 3 hàng tuần. Có tổng cộng 06 bài thảo luận.

2) Thuyết trình và báo cáo nhóm, 40 % tổng số điểm

Để áp dụng kiến thức học được vào thực tế ngành hay lĩnh vực học viên đang công tác, các học viên phải tự lựa chọn để tham gia vào 12 nhóm nghiên cứu, mỗi nhóm gồm 05-06 người. Mục đích của nhóm là hoàn thành một báo cáo ngắn đánh giá tình hình ban hành và thực hiện pháp luật, dự báo những thời cơ, thách thức xây dựng pháp luật trong một chuyên ngành/lĩnh vực quản lý nhà nước hẹp mà các thành viên của nhóm quan tâm. Qua việc tham gia nhóm, học viên thảo luận vai trò của pháp luật đối với phát triển, xác định những đổi thay pháp luật cần thiết nhằm đảm bảo cho sự can thiệp và điều tiết hiệu quả của nhà nước trong lĩnh vực hẹp đã chọn. Tiến độ làm việc nhóm theo kế hoạch như sau:

07/12/2010: Các nhóm đăng ký chọn đề tài và phân công trách nhiệm (Lập danh sách, tên lĩnh vực được chọn, phân công trách nhiệm, dự kiến mục đích nghiên cứu (không quá 02 trang). Quy định về nộp bản đăng ký giống như bản thảo luận hàng tuần.

14/12/2010: Các nhóm nộp đề cương sơ bộ đánh giá thực trạng pháp luật ngành, lĩnh vực đã chọn (không quá 02 trang)

21/12/2010: Các nhóm nộp tập hợp các vấn đề pháp luật dự kiến được sửa đổi hoặc ban hành mới trong ngành đã chọn và tiêu chí thảo luận (không quá 03 trang).

13.30-17.00 hai ngày 07/01 và 14/01/2011: Thuyết trình của các nhóm, mỗi nhóm thuyết trình không quá 10 phút, sau đó có 15 phút cho bình luận, hỏi đáp.

20/01/2011: Nộp báo cáo đánh giá quá trình xây dựng và thực hiện pháp luật trong ngành đã chọn, (không ngắn hơn 10 trang, độ dài tối đa không hạn chế, gồm phần tóm tắt và nội dung chi tiết).

Nhóm giảng dạy cũng sẽ có mặt trong giờ tiếp học viên để tư vấn thêm cho tiến trình của dự án nhóm.

3) Chuẩn bị và tham gia thảo luận ở lớp, 20 % tổng số điểm.

Môn học này kết hợp thuyết giảng và phân tích tình huống. Học viên sẽ được cung cấp một phần của tập bài giảng và các tình huống thảo luận, số giờ thảo luận tình huống tăng dần vào cuối khóa học. Học viên sẽ được đánh giá thông qua quá trình chuẩn bị đọc tài liệu và thảo luận về tình huống trên lớp.

Tài liệu tham khảo cho môn học

Tài liệu đọc bắt buộc:

- Ann Seidman et al, *Assessing a bill in terms of public interest*, in WB: Law & Justice for Development, 2003 được dịch thành Ann Seidman, *Xem xét dự án luật: Cẩm nang cho các nhà lập pháp*, NXB CTQG, HN, 2004;
- Francis Fukuyama, *State-Buiding: Governance and World Order in the 21st Century*, Cornell University Press, 2004
- Barry R Weingast (Stanford University) 2010, *Why Developing Countries Prove So Resistant to the Rule of Law*, in James J. Heckman, Robert L. Nelson, Lee Cabatingan, *Global Perspectives on the Rule of Law*. (New York: Routledge-Cavendish, 2010)
- Truong Thien Thu, Ranjith Perera, *Intermediate levels of property rights and the emerging housing market in HCM City, Vietnam*, Land Use Policy 28 (2010) 124-138
- Cộng đồng các nhà tài trợ, *Báo cáo phát triển Việt Nam 2010: Thẻ chế hiện đại*, Chương 5, tr 85-103
- Tom Ginsburg, *Judicial Independence in East Asia: Lessons for China*, in Randall Peerenboon, *Judicial Independence in China*, Cambridge University Press 2010, pp 247-259
- Phạm Duy Nghĩa, *Luật và chính sách công*, 2010, Tập bài giảng (FETP)

Văn bản pháp luật

- HP 1946, 1959, 1980, 1992 (sửa đổi 2001)
- BLDS 2005
- LDD 2003
- Luật Ban hành văn bản QPPL 2008
- LCT 2004

Tài liệu đọc thêm:

- OECD 2005, *Guidelines on Corporate Governance of State Owned Enterprises*
- OECD 2007, *Building a Framework for Conducting RIA, Tools for Policy-Makers*
- WGI: <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.asp>
- Nguồn văn bản: www.chinhphu.vn (hệ thống văn bản), hoặc Quốc hội: cơ sở dữ liệu luật Việt Nam: <http://vietlaw.gov.vn/LAWNET/>
- Tạp chí Nghiên cứu lập pháp: <http://www.nclp.org.vn/>
- Dự thảo luật: <http://duthaonline.quochoi.vn/> ; www.vibonline.com.vn

Lịch học, Nội dung và Bài đọc

30/11	Giới thiệu môn học: Thách thức mới đối với nhà nước và pháp luật <ul style="list-style-type: none"> - Mong đợi với môn học - Giới thiệu môn học - Tổng quan về những thách thức đối với nhà nước và pháp luật
02/12	Tổng quan về pháp luật <ul style="list-style-type: none"> - Khái niệm pháp luật, hệ thống pháp luật, nguồn luật - Chức năng xã hội của luật pháp - Các lý thuyết nghiên cứu luật pháp Bài đọc: <ul style="list-style-type: none"> - Fukuyama, Chương 1 - PDN, Tập bài giảng, Chương 1
07/12	Pháp luật và phát triển <ul style="list-style-type: none"> - Vai trò của pháp luật - Luật và kinh tế Bài đọc: <ul style="list-style-type: none"> - Fukuyama, Chương 2 - PDN, Tập bài giảng, Chương 2 Bài đọc thêm: <ul style="list-style-type: none"> - Painter, Martin (2009)
09/12	Tổng quan về Luật hiến pháp <ul style="list-style-type: none"> - Chủ quyền nhân dân - Chủ nghĩa lập hiến - Bảo vệ hiến pháp Bài đọc: <ul style="list-style-type: none"> - Weingast (2010) - PDN, Tập bài giảng, Chương 3 - Văn bản: HP 1946, 1959, 1980 và 1992 (sửa đổi 2001)
14/12	Quy trình lập pháp <p>Sáng kiến lập pháp, Xác lập ưu tiên, soạn thảo và ban hành</p>

	<p>Bài đọc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Seidman (2004) Xem xét dự án luật, Chương 1-4 - PDN, Tập bài giảng, Chương 4 - Văn bản: Luật Ban hành văn bản QPPL 2008
16/12	<p>Đánh giá chất lượng văn bản pháp luật</p> <p>Các tiêu chí và phương pháp đánh giá pháp luật</p> <p>Bài đọc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Seidman 2004, Chương 5-9 - OECD (2007) RIA Tool - PDN, Tập bài giảng, Chương 5
21/12	<p>Tổng quan về luật tài sản: Luật đất đai</p> <p>Tình huống: Mua nhà theo hình thức hợp đồng góp vốn (1)</p> <p>Bài đọc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Truong Thien Thu, Ranjith Perera (2010) - PDN, Tập bài giảng, Chương 6. - Văn bản: BLDS 2005, LDD 2003
23/12	<p>Phi tập trung hóa quyền tài sản: Thực thi QSH tại DNNN</p> <p>Tình huống: Vinashin (2)</p> <p>Bài đọc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - OECD 2007: Hướng dẫn về quản trị DNNN - PDN, Tập bài giảng, Chương 7 - Văn bản: NĐ 25/2010/NĐ-CP, Luật DN 2005
04/01	<p>Liên kết ngang: Tổng quan về luật hợp đồng</p> <p>Tình huống: Phú Mỹ Hưng (3)</p> <p>Bài đọc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - PDN, Tập bài giảng, Chương 8 - Văn bản: BLDS 2005
06/01	<p>Kiểm soát độc quyền: Tổng quan về Luật Cạnh tranh</p> <p>Tình huống: Vinapco và Megastar (4)</p> <p>Bài đọc:</p>

	- PDN, Tập bài giảng, Chương 9 - Văn bản: LCT 2004
07/01	<i>13.30-17.00</i> <i>Thuyết trình các nhóm 1-7</i>
11/01	Tiệm cận công lý (1): Tổng quan về giải quyết tranh chấp Tình huống: Vedan (5) Bài đọc: - WB, VDR 2010, (Báo cáo phát triển Việt Nam 2010: Thể chế hiện đại) Chương 5, tr 85-103 - PDN, Tập bài giảng, Chương 10 - Văn bản: BLDS 2005, Luật bảo vệ môi trường 2005
13/01	Tiệm cận công lý (2): Tổng quan về luật tố tụng và hệ thống tòa án ở Việt Nam Tình huống: Vụ án Bà Ba Sương (6) Bài đọc: - Tom Ginsburg, <i>Judicial Independence in East Asia: Lessons for China</i> , in Randall Peerenboon, <i>Judicial Independence in China</i> , Cambridge University Press 2010, pp 247-259 - PDN, Tập bài giảng, Chương 11 - Văn bản: HP 1992 (2001), Luật tổ chức tòa án nhân dân 2002
14/01	<i>13.30-17.00</i> <i>Thuyết trình các nhóm 08-10</i>